

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

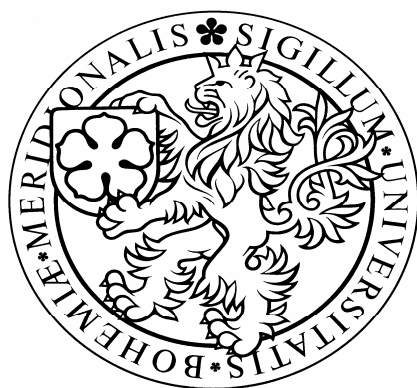
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Studijní program: Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Vesmír

Cyklus plastických reliéfů

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Josef Lorenc

Autor:

Kateřina Prollová

2007

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné výchovy
Akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Kateřina PROLLOVÁ
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název tématu: "Vesmír"
Cyklus plastických reliefů

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomantka navrhne a provede cyklus plastických reliefů s motivy vesmírných jevů a procesů transformovaných vlastní představou.

Pro dekoraci bude použita barva určená pro nízkoteplotní fixaci na 170 stupňů Celsia.

Diplomantka předloží 5 ks reliefu o rozměrech max. 30 x 50 cm, a tomu odpovídající počet návrhů barevných řešení.

V teoretické práci diplomového úkolu diplomantka doloží motivační zdroje zvoleného tématu, ověří použití nízkoteplotních vypalovacích barev ve školské praxi ve srovnání s keramickou glazurou. Dále zdokumentuje technologický postup práce.

Rozsah práce: 25 stran
Rozsah příloh: 5 ks reliefu+barevné návrhy
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Dle vlastního výběru, který bude případně doplněn o bibliografii konzultovanou s vedoucím diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Josef Lorenc**
Katedra výtvarné výchovy

Datum zadání diplomové práce: **21. listopadu 2005**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2007**

prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.
děkan

doc. PaedDr. Matouš Vondrák, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 21. listopadu 2005

Space

Cycle of plastic reliefs

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Vesmír“ vypracovala samostatně na základě vlastní tvorby, zjištění a materiálů v přehledu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

.....
Kateřina Prollová

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2007

Poděkování:

Děkuji odbornému asistentovi Mgr. Josefu Lorencovi za odborné vedení a metodické rady, které mi byly poskytnuty při zpracování této diplomové práce.

Anotace

V praktické práci jsem vytvořila cyklus pěti plastických reliéfů s motivy vesmírných jevů. Jako první motiv jsem si vybrala Měsíc v mlze, o kterém se říká, že má strašidelnou moc. Jako druhý motiv jsem si vybrala Zemi, symbol všeho živého. Třetí motiv je planeta Saturn, u kterého mě zaujaly jeho prstence. Čtvrtý motiv jsem nazvala Neptun, který je největší planetou. Poslední motiv je Pluto, který je nejmenší planetou. Pro jejich dekoraci jsem použila barvu určenou pro nízkoteplotní fixaci na 170 stupňů Celsia. Součástí práce jsou barevné návrhy. V teoretické práci mi sloužila jako motivační zdroj výtvarná díla Františka Peterky. Ověřila jsem použití nízkoteplotních vypalovacích barev ve školské praxi ve srovnání s keramickou glazurou.

Summary

I created the cycle of 5 plastic reliefs with the motifs of space effects in my project. As the first model I chose the moon in fog which it is said about that it has a ghostly power. As the second theme I chose the Earth like the symbol of all living. The third motif is the planet Saturn by which I was impressed with its rings. The fourth theme I called Neptune which is the windiest planet. The last motif is Pluto and it's the smallest planet. I used the color designed for low – temperature fixation for 170 °C for their decoration. As the motivation source were instrumental the creative works of František Peterka in my theoretic work. I verified the using of low – temperature stove paint in scholastic practice as compared with the ceramic enamel.

Obsah:

1. Úvod	9
2. Literární rešerše	10
2. 1. Inspirace vesmírem v historii	10
2. 1. 1. Historie astronomie	10
2. 1. 2. Bohové a bohyně v Egyptě.....	14
3. Teoretická část diplomové práce	17
3. 1. Vesmír jako námět ve výtvarné tvorbě Františka Peterky	17
3. 1. 1. Životopis Františka Peterky	17
3. 1. 2. Motivační zdroj	19
3. 2. Použití nízkoteplotních vypalovacích barev ve školské praxi.....	30
4. Praktická část diplomové práce	33
4. 1. Technologický postup práce.....	33
5. Závěr	35
6. Seznam použité literatury	36
7. Obrazová příloha	37
7. 1. Návrhy barevného provedení	37
7. 2. Cyklus plastických reliéfů	40

1. Úvod

Jako námět své diplomové práce jsem si zvolila cyklus plastických reliéfů na téma vesmír. Téma vesmír jsem si vybrala, protože mě zaujala krása noční oblohy, která skýtá nespočet různých inspirací pro tvorbu reliéfů. Noční obloha je symbolem neprobádaných dálek, nepoznaných světů a v neposlední řadě podkladem pro ztvárnění originálních motivů pro moji práci.

Cílem praktické práce je vytvořit cyklus pěti plastických reliéfů s motivy vesmírných jevů a procesů transformovaných vlastní představou a jejich dekorace barvou určenou pro nízkoteplotní fixaci na 170 stupňů Celsia. Součástí jsou návrhy barevných řešení. Při zpracování diplomové práce jsem použila standardních postupů.

V průběhu let 2005 až 2007 jsem se nechávala motivovat z odborné literatury českých autorů, kteří se zabývali vesmírnou tematikou.

Cílem teoretické práce je doložení motivačních zdrojů a ověření použití nízkoteplotních vypalovacích barev ve školské praxi ve srovnání s keramickou glazurou. Dále dokumentuji technologický postup práce.

Vesmír je veškerý čas a prostor, veškerá látka a energie v něm. Je nepředstavitelně veliký. Od svého zrodu neustále expanduje a odnáší ty nejvzdálenější oblasti za hranice pozorovatelnosti pozemskými přístroji, takže jsou pro pozorovatele ze Země navždy ztraceny. Vesmír zahrnuje vše od nejmenších atomů po největší kupy galaxií. Naukou o vesmíru je kosmologie, která se postupem času snaží odpovědět na otázky, kdy vesmír vznikl, jak je velký apod.[4].

Noční obloha v nás vždy vyvolávala pocity tajemna. V naší galaxii by mohla být i miliarda planet. Mohou se alespoň některé z nich podobat Zemi? Vyvinul se tam život? Na tyto otázky nemáme podloženou odpověď, proto jsou i nadále pro nás zahaleny tajemstvím. Hvězdy zavěšené na nebeské klenbě byly záhadou pro naše předchůdce. Motivací poznání je pochopení našeho místa v přírodě.

2. Literární rešerše

2. 1. Inspirace vesmírem v historii

2. 1. 1. Historie astronomie

Věda zabývající se zkoumáním vesmíru se nazývá astronomie. Historie astronomie sahá do doby před více než 6000 lety a představuje tak nejstarší vědecký obor. Snad každá kultura napříč dějinami zkoumala Slunce, Měsíc a hvězdy a sledovala, jak se tato nebeská tělesa pohybují po obloze. Pozorování oblohy člověkem odráží jeho přirozenou zvědavost a úžas nad okolním světem, ale zároveň bylo motivováno i naléhavými potřebami navigace, časomíry a náboženstvím.

První lidé byli uchváteni nekonečně se opakujícím schématem změn okolního světa. Svědectví objevu času poskytovaly změny teploty vzduchu, doby a místa východů a západů Slunce, fáze Měsíce, vegetační cykly i chování zvířat. Takové jevy byly přisouzeny bohu a magickým silám. Pravděpodobně prvními „astronomy“ byli před několika deseti tisíci lety pastevci a zemědělci na Středním východě, kteří pozorovali noční oblohu, aby na ní našli první známky měnícího se ročního období. Staří Egypťané spoléhali na astronomická pozorování, aby včas zaseli a sklidili úrodu. Věděli např., že pokud vyjde Sírius před Sluncem, je to předzvěst každoročního rozvodnění Nilu. Schopnost měřit časové periody a zaznamenávat cykly na obloze byla podstatná pro pokrok v astronomii, a tak řada dávných kultur vytvořila kalendář a začala používat sluneční a vodní hodiny. Monumentální stavby, jako jsou pyramidy a skupiny megalitů (velkých stojících kamenů), byli vlastně prvními observatoři na světě. V době tisíc let před naším letopočtem vypočítali indičtí a babylonští astronomové délku roku na 360 dní; to později vedlo k rozdělení kruhu na 360°, kde každý stupeň představoval jeden sluneční den. Staří Egypťané zpřesnili délku dne na 365,25 dne.

V neolitu bylo vybudováno mnoho staveb, jako je kruhová stavba Stonehenge na území dnešní Anglie z období přibližně 2600 let před naším letopočtem. Stavba je orientována podle Slunce, Měsíce a hvězd. Smysl Stonehenge je záhadou. Stonehenge mohlo sloužit buď k uctívání Slunce, nebo jako obrovský astronomický kalendář[4].

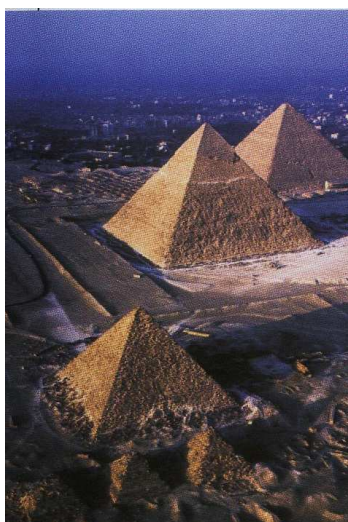

Ve středověku často ovlivňovaly astronomické cykly podobu chrámů. Jedním z příkladů je pyramida El Tajin v Mexiku. Jejich 365 výklenů představuje jeden rok.

Dalším oborem astronomie je mapování hvězd. Již asi 3500 let př.n.l. staří Egyptané rozdělili zvěrokruh na dnešních 12 souhvězdí a ostatní nezářivé hvězdy rozřadili do vlastních souhvězdí. Ve starověké Číně a Indii bylo postaveno 28 měsíčních domů a „nočních rezidencí“ k zaznamenávání pohybu Měsíce podél jeho dráhy. Staří Řekové byli první, kteří katalogizovali přibližně 1000 nejjasnějších hvězd v období 150 až 100 let př.n. l., ale již dlouho před tím Indové a obyvatelé Středního východu pořídili podrobné, datované astronomické záznamy.

Systematický soubor dat vytvořili v období 3000 až 1000 let př. n. l. Sumérové a Babyloňané, kteří patřili mezi mocné civilizace pocházející z Mezopotámie. K nejstarším dochovaným astrologickým záznamům patří hliněné tabulky z Mezopotámie. Některé z nich pocházejí z doby 1100 let př. n. l..

Stejně jako většina monumentálních staveb ve starověkém Egyptě také tři velké pyramidy v Gíze jsou orientovány na základě astronomie. Jejich čtyři strany určují směr sever-jih a východ-západ[4].

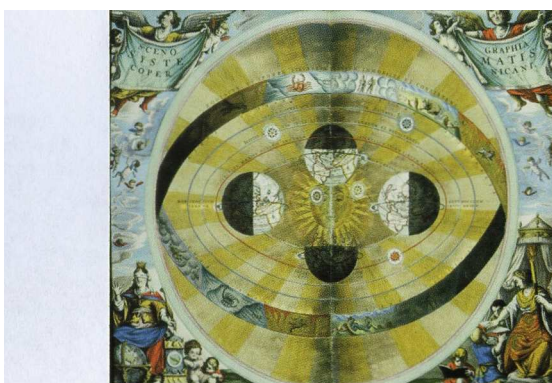
Země byla považována za střed vesmíru. Někteří dávní myslitelé jako byl Aristachos v roce 280 př. n. l. o této představě pochybovali a položili do středu Slunce, avšak tato jejich myšlenka nezískala důvěru. Místo toho Ptolemaios vylepšil Aristotelovu představu světa tím, že vytvořil

lineární posloupnost pravidelných drah v pořadí Měsíc, Merkur, Venuše, Slunce, Mars, Jupiter, Saturn a nakonec hvězdy. Ilustrace z Nebeského atlasu, který byl publikován v Amsterodamu v roce 1660 až 1661, znázorňuje Ptolemaiovův systém drah. Toto schéma vydrželo až do renesance.

Ve středověku astronomii lze, podle pozdějších standardů, považovat za nepřesnou. Například byla omezena nepřesností chodu mechanických hodin, jako jsou vyobrazené hodiny na katedrále ve francouzském Štrasburku. Dokázaly udržet přesný čas jen 15 minut.

Vznik moderní astronomie lze datovat rokem 1543, kdy Mikuláš Koperník vydal traktát o heliocentrickém vesmíru, který od základu zbořil dosavadní představy. Byl nespokojen

s nepřesností geocentrického modelu planetárních drah se Zemí uprostřed, který v astronomii vládl od Ptolemaiových prací ve druhém století. Koperník vytvořil mapu, aby předvedl svou teorii o Zemi a ostatních planetách obíhajících Slunce. Hvězdy zvětrníku jsou v pozadí[4].

Tycho Brahe se přesvědčil, že hvězdy nejsou ve stejné vzdálenosti, ale že jde o měnící se objekty rozmístěné v prostoru. Vyžadovalo velkou odvahu nebo podporu mocných hájit tuto myšlenku v době inkvizice. Trestala ty, kteří pochybují o ortodoxním názoru na vesmír. Tento bronzový reliéf ukazuje smrt italského filosofa Giordana Bruna upáleného na hranici v Římě v roce 1600 za názor, že Ježíš navštívil jiné planety.

Tento úsměvný dřevoryt zhotovený Camillem Flammarionem v Paříži v roce 1888 se vysmívá ignoraci středověkých a renesančních astronomů. Učenec je vyobrazen, jak prostrkuje hlavu nebeskou sférou a pokouší se zjistit, co způsobuje pohyb na Zemi.

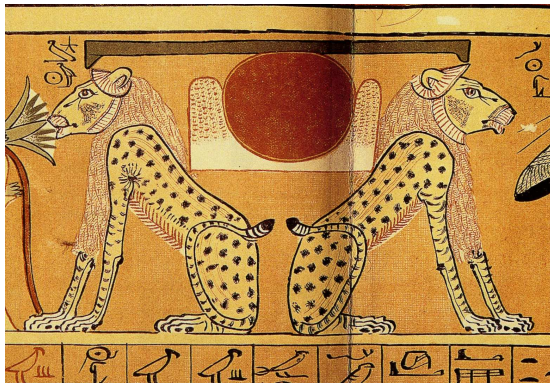

V roce 1666 přišel Newton na to, že hranol rozkládá sluneční světlo na jednotlivé barvy duhy. V roce 1672 modifikoval návrh zrcadlového dalekohledu a použil ploché zrcátko, které světlo z primárního zrcadla odklonilo do okuláru umístěného na boku tubusu. Newtonův dalekohled se stal velmi populárním. Barevná rytina zpodobňuje pětadvacetiletého Newtona v jeho universitním pokoji při zkoumání postaty světla za pomoci hranolu. Jako první vědec porozuměl podstatě barev[4].

2. 1. 2. Bohové a bohyně v Egyptě

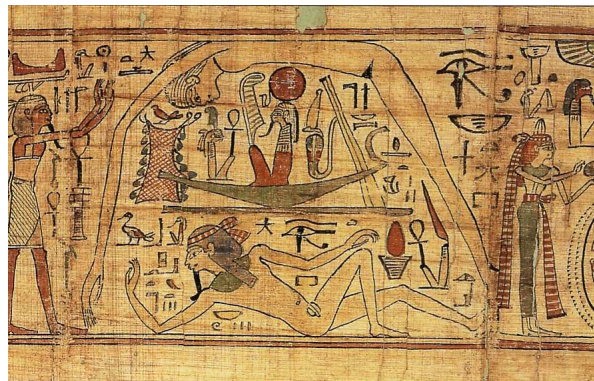
Klíčem k dlouhodobé stabilitě Egypta byl vztah mezi faraónem a bohy. Faraón byl svrchovaným vládcem. Lidé věřili, že svou moc získal od bohů a že tvoří spojovací článek mezi nimi a světem lidí. Jeho role prostředníka byla velmi důležitá při udržování božského řádu, který chránil celý vesmír.

Většina hlavních božstev znázorňovala vesmírné síly:

Bohyně Země Aker byla zosobněním východního a západního horizontu, které znázorňovaly vchod a východ z podsvětí. Byla znázorněna dvěma lvy sedícími k sobě zády. Tvůrce papyru *Kniha mrtvých* nakreslil nad hřbety lvů hieroglyfický znak pro oblohu.

Bohyně Nut byla zosobněním oblohy. Podle Mýtu o stvoření z Heliopole byla sestrou a manželkou Geba, boha Země.

Noční temnota byla vysvětlována tím, že Nut večer spolkla Slunce a porodila ho za úsvitu, takže Slunce trávilo noc putováním po jejím těle. Zobrazení z pohřební komory Ramesse IX. je nepochopitelným tajemstvím, jak dokládá její přídomek šatajet, který znamená Tajemná[1].

Bohyně oblohy mohla být také zobrazována jako prasnice. Ta požívá svá mláďata, stejně jako Nut pohlcuje Slunce a hvězdy.

Bůh Re je bůh Slunce s hlavou berana nebo sokola zdobenou slunečním kotoučem a kobrou. Oko slunečního boha bylo oddělené a mohlo samostatně jednat. Královský titul Syn Rea je zapsán hieroglyfickými znaky kachny a slunečního kotouče v Karnaku.

Sluneční bůh Cheprer byl znázorňován jako skarab (hovnivál). Tento brouk obaluje svá vajíčka v hnoji a válí z nich kuličku. Ta představovala Slunce. Hovniválové byli považováni za schopné stvořit nový život. Vykládaný okřídlený skarab před sebou předními nohama postrkuje Slunce a zadní nohy má uložené v koši.

Bůh Slunce Aton měl vzhled slunečního kotouče. Výměnou za oběti přinesené královskou rodinou drží ručky na konci slunečních Atonových paprsků anchy u nosu krále a královny. Výjev se nachází v tesaném kvádru z Velkého paláce v Tell el-Amarně[1].

Na stéle z Dér el-Medíny jsou Amon a Re zobrazeni jako kočky. Pod nimi přednáší manželský pár chvalozpěv na velkou kočku a slunečního boha XIX. dynastie.

Bohyně matka Eset byla znázorňována s hlavou ozdobenou slunečním kotoučem rámovaným kravími rohy. Zde je zobrazen Osorkon II. jako Usir, po jeho boku stojí Hor a Eset.

V pohřebním umění se Eset a její sestra Nebhet často zpodobňují jako jestřáby[1].

3. Teoretická část diplomové práce

3. 1. Vesmír jako námět ve výtvarné tvorbě Františka Peterky

3. 1. 1. Životopis Františka Peterky

Narodil se 26. dubna 1920 v Oltyni u Tábora.

V letech 1926 až 1935 navštěvoval obecnou školu v Tulčapech a ve Skrýchově, dále gymnázium a měšťanskou školu v Táboře. V roce 1938 se vyučil strojním zámečníkem v Malšicích u Tábora.

Za okupace byl nasazen do Německa, kde onemocněl. Byl propuštěn domů bez jakéhokoli nároku na práci. Na jaře roku 1943 vznikly první kresby a akvarely v přírodě.

V roce 1945 odjel k přijímacím zkouškám na Akademii výtvarných umění do Prahy. Byl přijat do Všeobecné grafické školy prof. Vladimíra Pukla.

V roce 1949 získal absolutorium Akademie výtvarných umění.

V roce 1950 se vrátil domů. Oženil se s Jiřinou Švecovou z Čenkova. Bydlel dál u svých rodičů v Podolí.

Intenzivně pracoval a obesílal výstavy v Českých Budějovicích v roce 1951. Pokoušel se malovat olejem. Narodila se mu dcera Eva.

V roce 1956 vystavoval jako host v Praze, v Hollaru.

Roku 1958 se stal členem SČUG HOLLAR. Obeslal výstavu mladých v Brně. Narodil se mu syn Petr.

V roce 1959 vystavoval v Domě umělců v Praze (Tesař, Šerých, Peterka). Zúčastnil se jako host výstavy tvůrčí skupiny M 57 v Praze.

Roku 1960 uspořádal první samostatnou výstavu v divadle Rokoko v Praze.

V letech 1961 až 1986 žil a pracoval na malé vsi Čenkově. Uskutečnil 42 samostatných výstav. Zúčastnil se 120 kolektivních výstav a 52 kolektivních výstav v zahraničí. Spolupracoval s nakladatelstvími Čs. spisovatel, Odeon, Mladou frontou, Severočeským, Západočeským a Jihočeským nakladatelstvím. Pracoval v uměleckých komisích SČVU a Alšovy galerie. Vytvořil velké množství kreseb, volných grafických listů, grafických cyklů, na čtyři sta drobných grafických forem. Podílel se na spolupráci s architekty. Svými díly je zastoupen ve sbírkách Národní galerie, Alšovy jihočeské galerie, v předních českých a slovenských galeriích výtvarného umění, v muzeích, v soukromých sbírkách České republiky a v zahraničí. Za svoji práci získal mnoho uznání, cen a čestných medailí:

Jihočeskou výtvarnou cenu, výroční cenu SČVU, slovenskou cenu ČFVU. Roku 1983 byl jmenován zasloužilým umělcem[2].

3. 1. 2. Motivační zdroj

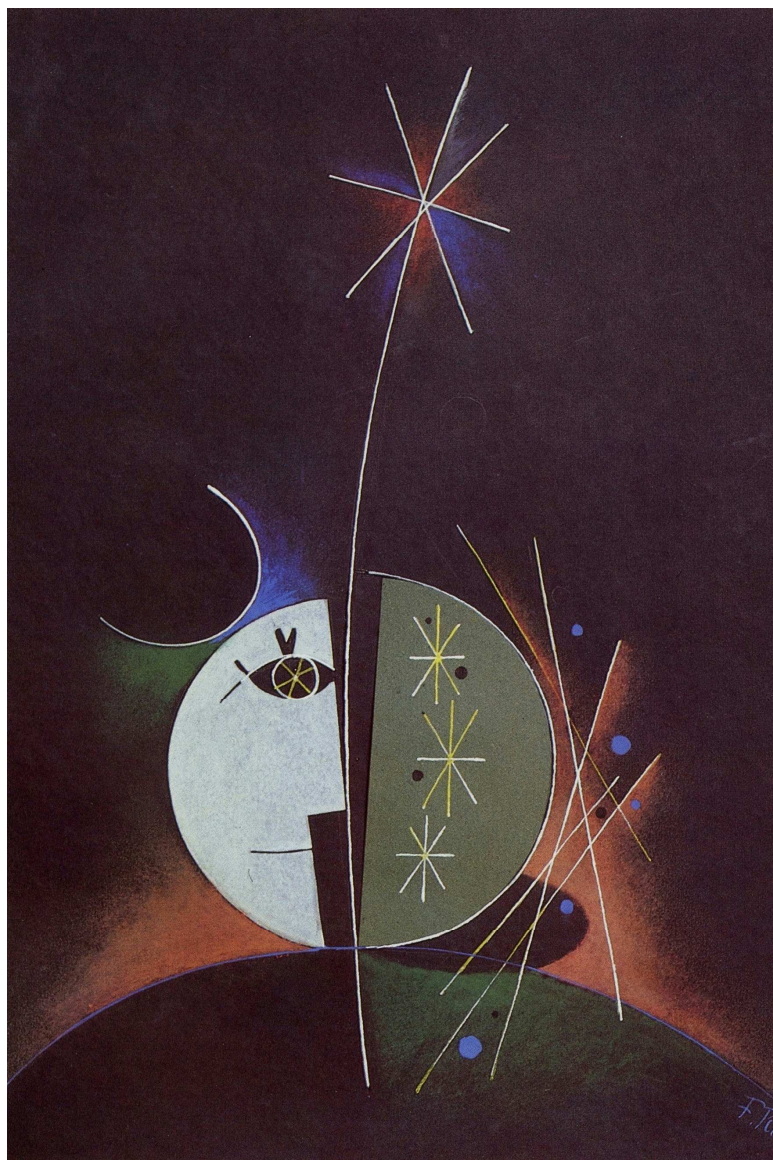
Jako motivační zdroj mi sloužily vybrané ukázky z tvorby Františka Peterky[2].

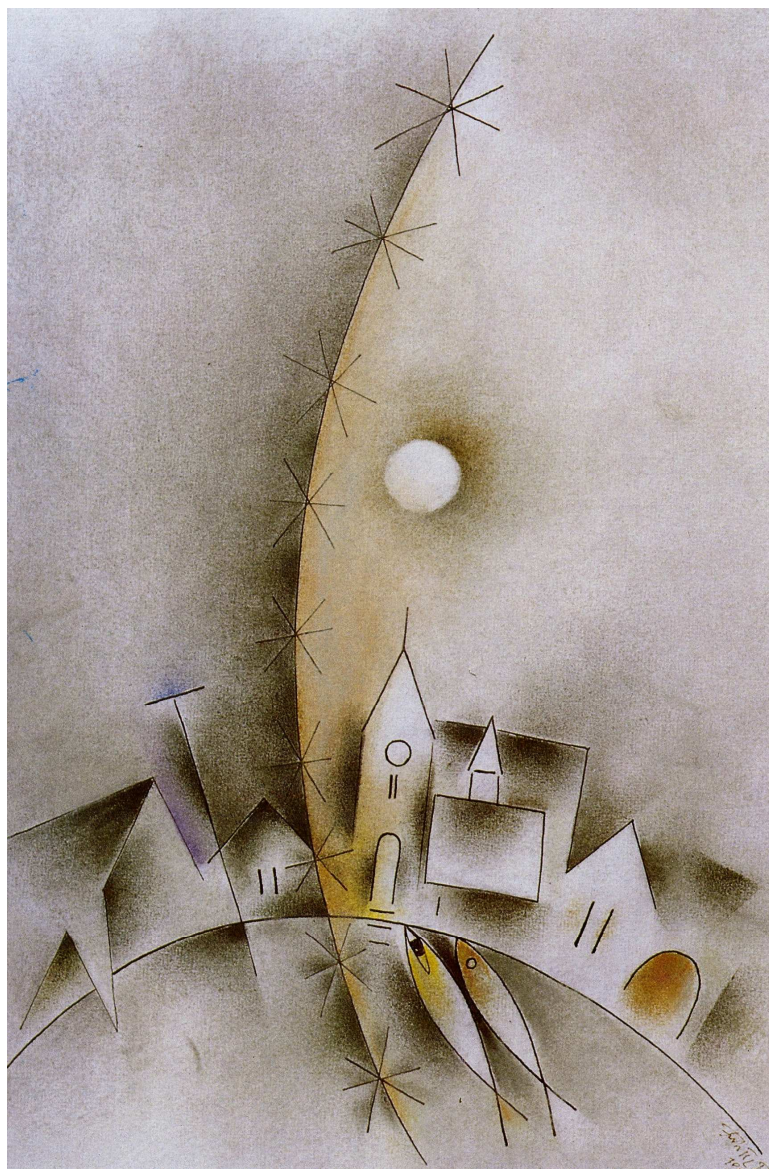
Poslové noci / kombinovaná technika 1985

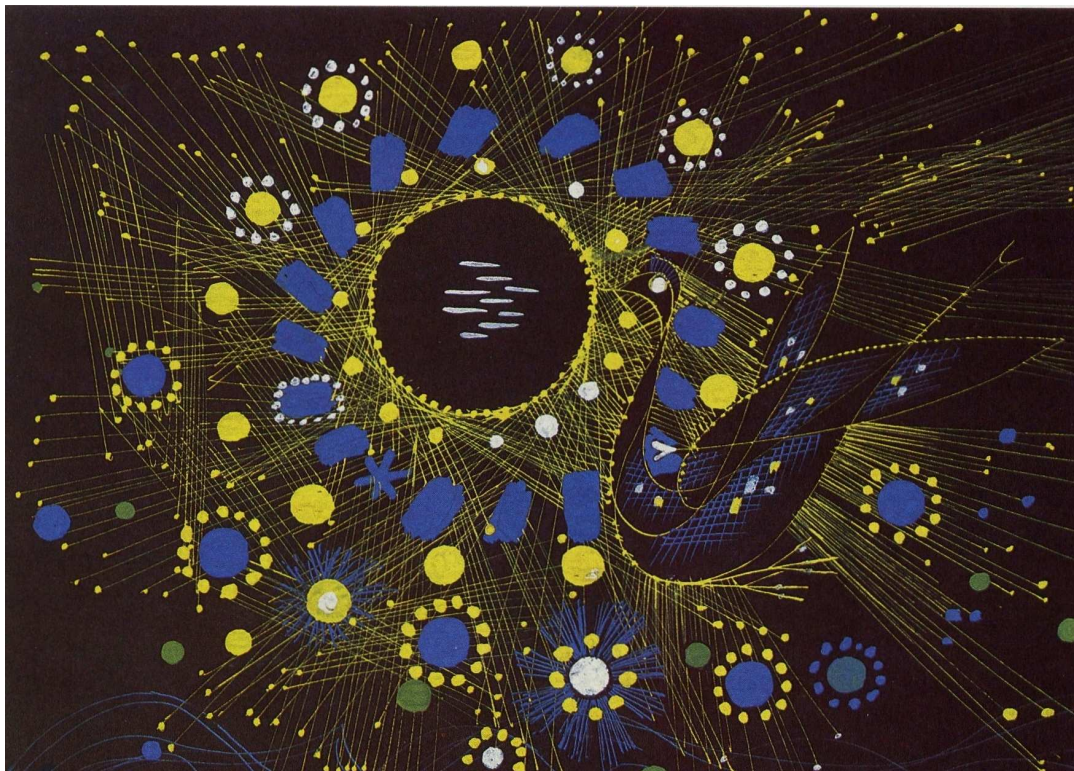
Jaro ve vsi / kombinovaná technika 1980

Tvář měsíce / kombinovaná technika 1981

Letní noc / kombinovaná technika 1981

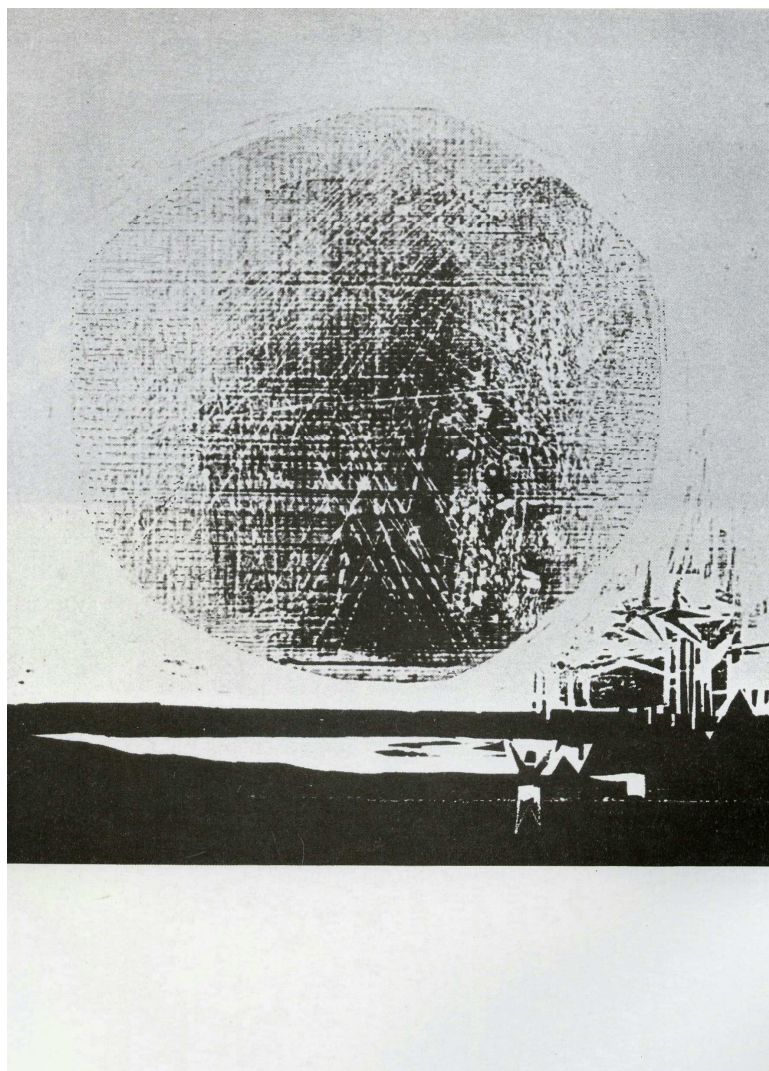

Paprsky / kombinovaná technika 1972

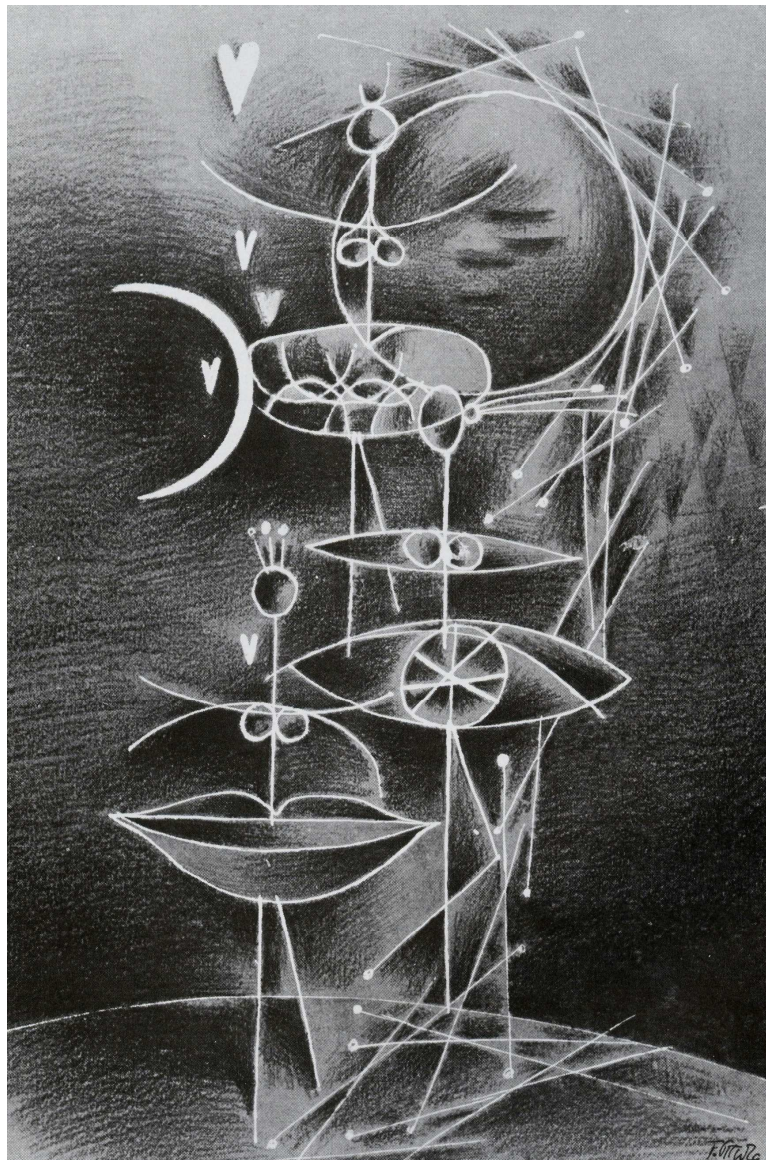

Metamorfóza I / dřevořez 1965

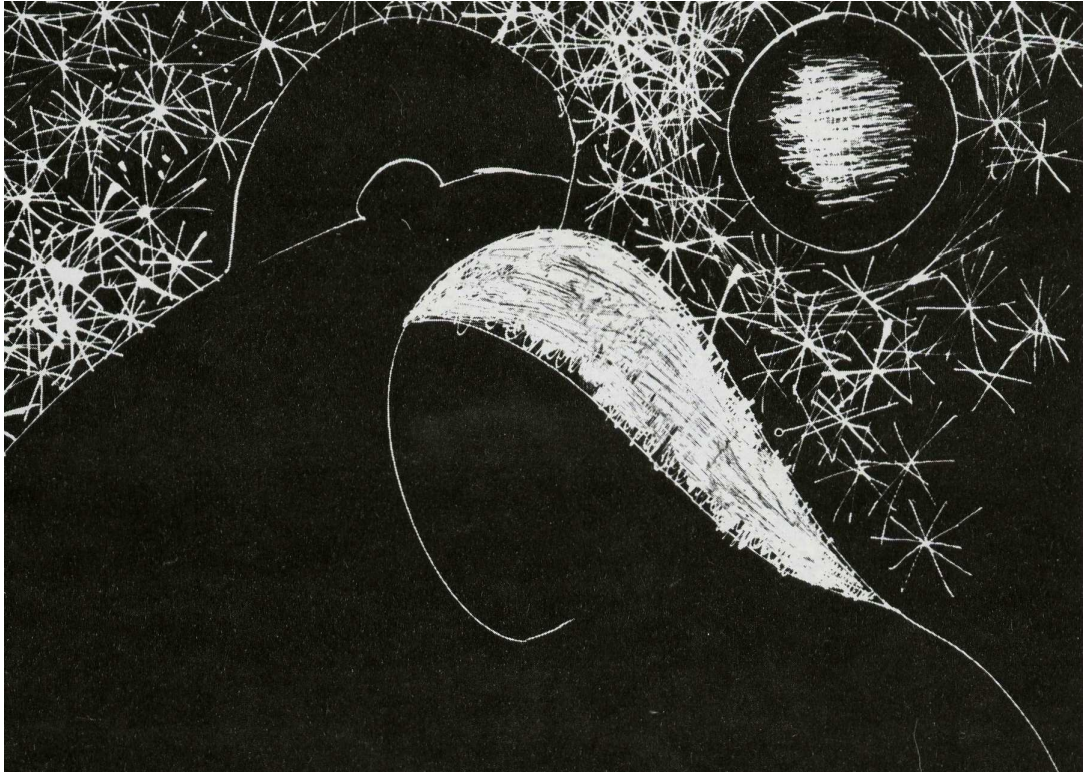

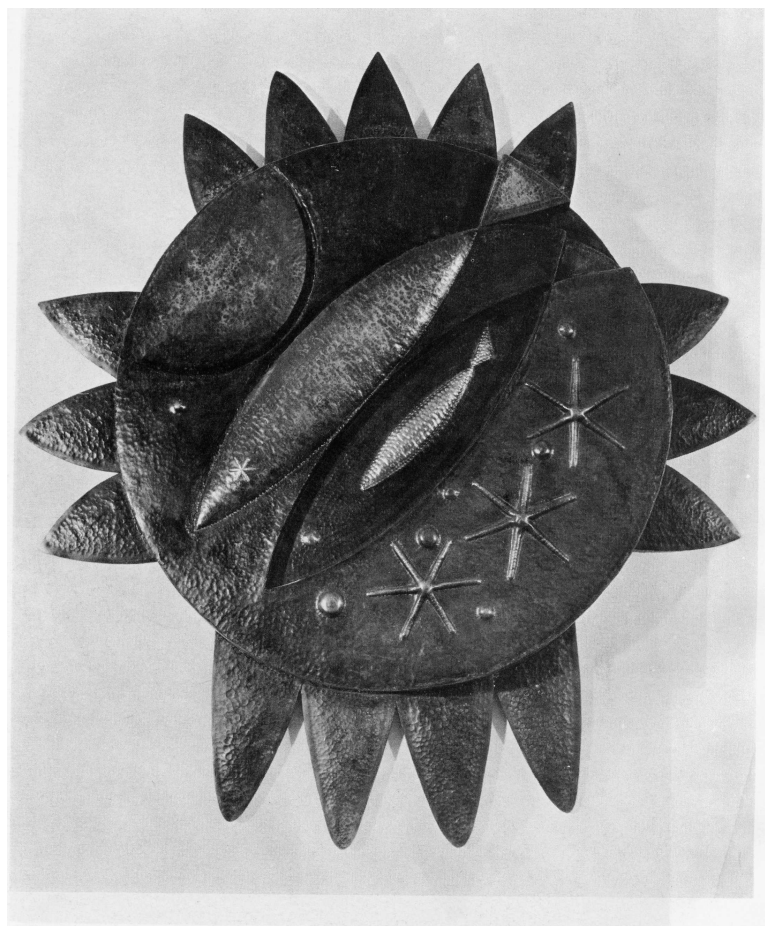
Brána východu / dřevovýř 1965

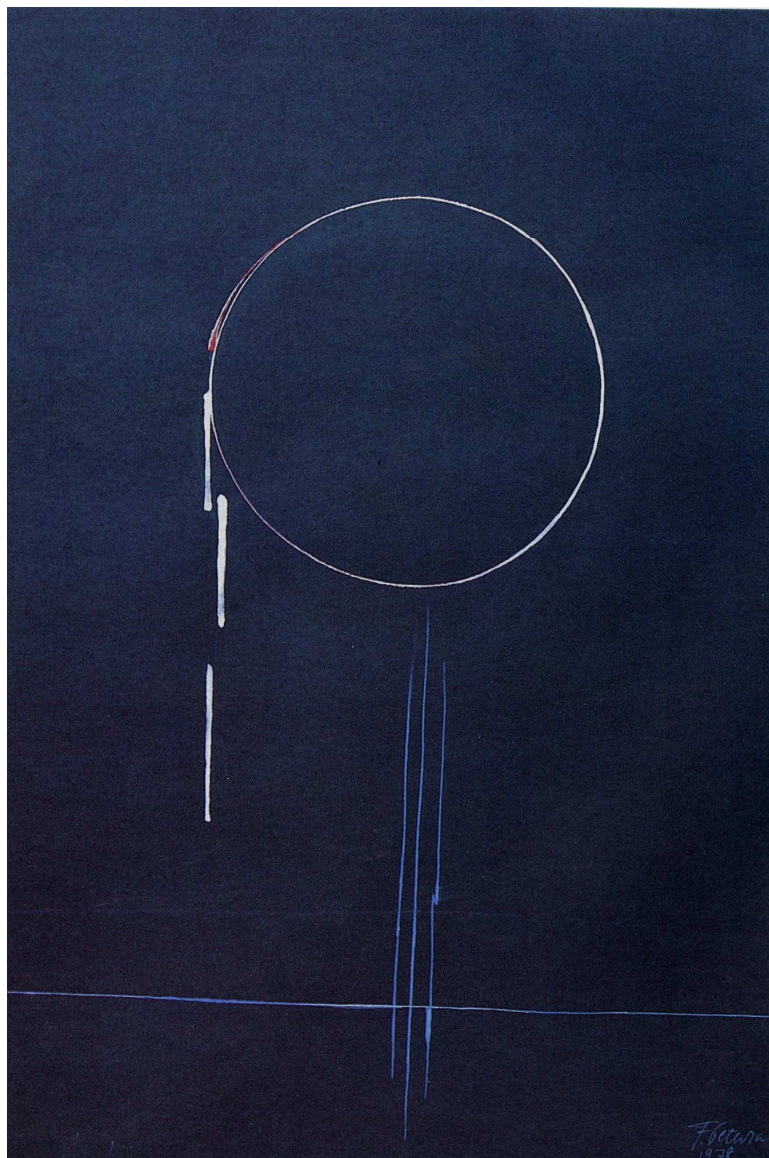
Pastorálne / kombinovaná technika 1983

Nokturno / kresba bílou 1962

Ryby a měsíc / tepaná kovová plastika 1975

Slzy podzimu / barevná kresba 1971

3. 2. Použití nízkoteplotních vypalovacích barev ve školské praxi

v porovnání s keramickou glazurou

Výhody a nevýhody nízkoteplotních vypalovacích barev v porovnání s keramickou glazurou jsem ověřila ve školní družině při ZŠ Kubatova. Vybrala jsem si žáky 1. ročníku.

Předem jsem si připravila 12 trojúhelníků z keramické hlíny a vyryla jsem kolečko pro navození tématu vesmíru. Trojúhelníky byly vypáleny v keramické peci. Šest keramických destiček určených pro malbu nízkoteplotními vypalovacími barvami jsem den dopředu natřela po celé ploše plnidlem pórů.

Práci jsem organizovala souběžně ve dvou skupinách. U prvního stolu měli tři žáci za úkol namalovat trojúhelník nízkoteplotními vypalovacími barvami. Tito žáci měli k dispozici každý tři štětce, do skupiny 5 nízkoteplotních vypalovacích barev (bílou, modrou, žlutou, zelenou a červenou) a kelímek s vodou. U druhého stolu měli tři žáci za úkol namalovat trojúhelník keramickou glazurou. Žáci měli k dispozici každý tři štětce, do skupiny 5 keramických glazur (bílou, modrou, žlutou, zelenou a červenou) a kelímek s vodou.

Pro usnadnění práce jsem žákům připravila glazury do skleniček s nálepkou barvy. Také jsem jim vysvětlila, že se barvy po vypálení změní. U obou skupin jsem kladla důraz na vymývání štětců před použitím nové barvy. Vzhledem k věku dětí a k obtížnosti úkolu jsem jim nedovolila míchat barvy. Po dokončení práce se skupiny vyměnily. To znamená, že každý žák si vyzkoušel práci s nízkoteplotními vypalovacími barvami i s keramickou glazurou.

Keramické destičky jsem nechala zaschnout. Poté jsem 6 destiček namalovaných nízkoteplotními vypalovacími barvami fixovala v pečící troubě na 170 stupňů Celsia třicet minut. Šest trojúhelníků namalovaných keramickými glazurami se vypálilo v keramické peci.

Výhody nízkoteplotních vypalovacích barev

- barvy se po fixaci nemění
- žáci vidí výsledek hned (jestli se barvy k sobě hodí)
- fixaci barev můžeme provádět doma v pečící troubě
- vypalování trvá pouze půl hodiny
- můžeme vypalovat i menší množství
- fixace je ekonomicky výhodnější než vypalování keramických glazur
- vystydnutí destičky je rychlejší

- tyto barvy můžeme použít také na porcelán, kov, sklo apod.

Nevýhody nízkoteplotních vypalovacích barev

- na keramiku se musí nanést plnidlo pórů (minimálně 2 až 3 hodiny před nanášením barvy)
- keramiku nemůžeme těmito barvami polévat po celé ploše, nebo ji ponořovat v barvě, ani ji stříkat, protože by to bylo finančně náročné
- nízkoteplotní vypalovací barvy nevytvoří takový lesklý skelný povrch jako glazury [3]

Výhody keramických glazur

- rozmanitější nanášení barev: štětcem, poléváním, ponořováním do barvy, stříkáním stříkací pistolí
- po výpalu se vytvoří skelný povrch [3]

Nevýhody keramických glazur

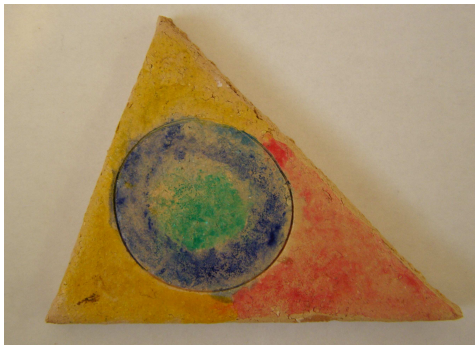
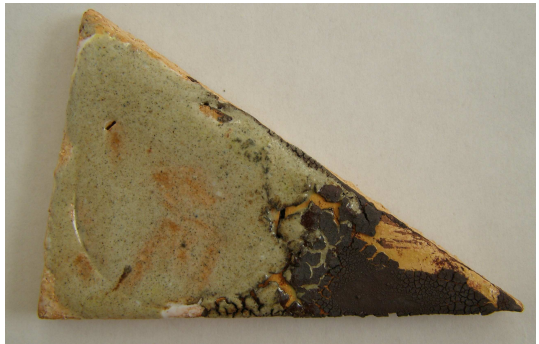
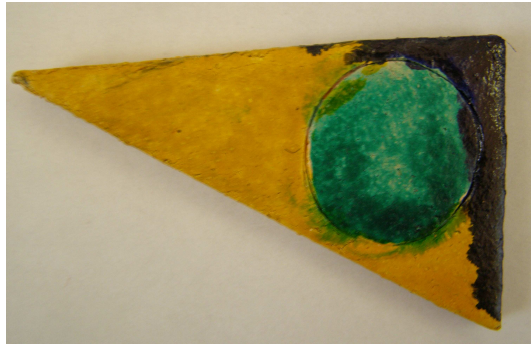
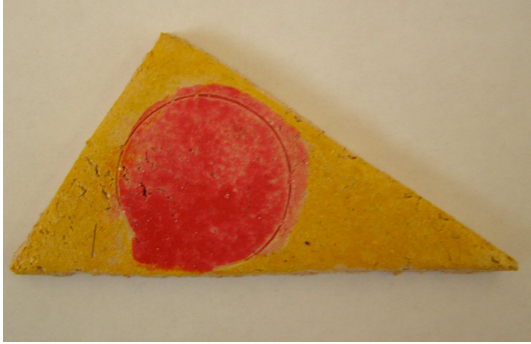
- žáci si nedokáží představit výsledek
- glazura se po výpalu změní
- při nanášení glazur někteří žáci nanесли více vrstev a glazura odpadla

Nízkoteplotní barvy:

Keramické glazury:

4. Praktická část diplomové práce

4. 1. Technologický postup práce

Keramickou hlínu jsem hnětla na plátně tak, aby v ní nebyly vzduchové bubliny nebo hrudky. Vyválela jsem hlínu přes plátno dřevěným válečkem do požadované velikosti a tloušťky. Špičatým koncem špachtle jsem si nakreslila obrys reliéfu podle pravítka a nožem jsem ho vyřízla. Znázornila jsem si námět špičatým koncem špachtle. Použila jsem kruhové předměty, které jsem obtiskla nebo obkreslila špachtlí do hlíny. Odebírala jsem hmotu rydlí s oky různých tvarů. Špachtlemi různých tvarů jsem dokončovala tvar. Na některé reliéfy jsem nakreslila motiv rostlin špičatou špachtlí, jiné jsem ozdobila pomocí hladké stěrky. Nakonec jsem některé plochy uhladila mokrou houbou a jiné plochy zdrsnila druhou stranou houby. Reliéfy jsem nechala zaschnout. Poté jsem je dala vypálit do keramické pece.

Každý reliéf jsem po celé ploše natřela plnidlem pórů a nechala jsem ho 3 hodiny zaschnout. Poté jsem na reliéfy malovala štětci různých velikostí. Barvu jsem nanášela do některých míst zaostřenou špejlí. Na plochu jsem rozetřela stříbrnou barvu na kusu látky. Malovala jsem nízkoteplotními vypalovacími barvami značky Ceramica Marabu, které jsou na vodní bázi. Na paletě jsem míchala barvy a ředila jsem je vodou. Na všechny reliéfy jsem použila stříbrnou barvu jako sjednocující prvek. Po zaschnutí barev (minimálně 4 hodiny) jsem reliéfy vypalovala 30 minut při teplotě 170 ° C.

5. Závěr

Za hranicemi Mléčné dráhy se rozprostírají obrovské prostory, říše galaxií. Nejbližší galaxie od nás dělí miliardy světelných roků, jsou až na samém okraji pozorovatelného vesmíru. Navzdory svému majestátnímu pohybu trvajícím miliony a miliardy let podléhají častým a velkolepým srážkám. Srážky naruší poklidný vývoj galaxií, hmota se po spirálách hroučí do superhmotných černých děr v jejich centrech. Vesmír je věčnou otázkou a inspirací pro umělce a vědce. Neprobádané planety a galaxie v nás vzbuzují touhu po poznání. Vyvolávají v nás představy o nových světech a jejich obyvatelích, o jejich civilizacích a o dalších formách života. Mnoho otázek o dalších světech nám zůstane nezodpovězeno, ale můžeme je najít ve svých představách.

V cyklu pěti reliéfů jsem znázornila tyto planety:

Jednou z nich je Měsíc v mlze. Měsíc nás za úplňku něčím záhadným přitahuje. Mnohé mýty a staré lidové historky přisuzují Měsíci strašidelnou moc. Říká se, že Měsíc může člověka dohnat k šílenství (slovo „lunacy“, příbuzné k „luna-Měsíc“, v angličtině znamená šílenství). Mnohé kultury od Evropy k Americe věří, že když je Měsíc v úplňku, mohou se lidé přeměnit na vlkodlaky.

Další reliéf ztvárňuje Zemi, proto jsem výtvarnými prostředky vyjádřila život i rostliny. Země je ve sluneční soustavě naprosto jedinečná v tom, že se na jejím povrchu vyskytuje kapalná voda a její atmosféra je bohatá na kyslík. Země je náš domov. Lidé by měli žít v harmonii s přírodou.

Následný reliéf je motivován Saturnem. Je to obrovská koule plynu a tekutiny s vnitřním zdrojem energie. Planeta má působivý systém prstenců. Saturn obíhá kolem Slunce. Pro pozorovatele ze Země je zajímavé sledovat rozevírání a uzavírání prstenců Saturnu. Saturnovy prstence jsou nejrozsáhlejší, nemohutnější a nejpůsobivější ve sluneční soustavě.

Další reliéf jsem nazvala Neptun. Je nejmenší, nejchladnější a nejbližší ze všech čtyř velkých plyných planet. Neptun je největší planetou ve sluneční soustavě. Jeho hlavní součástí je voda a led. Má atmosféru.

Pluto je osamělým majákem sluneční soustavy. Je nejmenší planetou. U Pluta doposud nebyla žádná kosmická sonda, a proto toho víme o tomto ledovém tělese poměrně málo. Je tvořen horninami a vodním ledem. Je zde atmosféra. Může být na Plutu život[4]?

6. Seznam použité literatury

1. Galhlin,L.: Egypt: Bohové, mýty a náboženství. Rebo Productions CZ, Dobřejovice: 2004
2. Hlaváček,L.: František Peterka. Jihočeské nakladatelství: 1988
3. Chavarria,J.: Velká kniha keramiky. Nakladatelství KNIHCENTRUM, Praha: 1999
4. Rees,M.: Obrazová encyklopedie Vesmír. Knižní klub, Praha: 2006

7. Obrazová příloha

7. 1. Návrhy barevného provedení

7. 2. Cyklus plastických reliéfů

„Měsíc v mlze“

„Země“

„Saturn“

„Neptun“

„Pluto“

